

„Naj pogledajo, če imajo bistre oči, vidili bodo, de so te kepice polne živih živalic, vidijo kakó vse v parsti gomezí“; in gola resnica je bila, kar so mi gosp. kaplan rekli.

Parst proč otrebim in korún je bil spodej že črnkast. Naprej gredé, prideva h drugi, tretji njivi, in tudi tukej sva ravno takó našla, kakor na prvi; pri četrty njivi so bile korúnove stebila in perje zdrave viditi. Per ti priči, še bolj prepričati se, potegneva dve stebli eno za drugim iz zemlje, in nobene živalice ne narajmava krog korúna; ko sva pa neko blede steblo iz njive izderla, sva vidila de je bilo okoli korúna vse živo, korún pa črnkast.

Poskušajte in gotovo boste nešli tudi vi, ljubi kmetovavci, de so imenovani merčesi *) (Infusionsthierchen) tudi na Krajskim korúni, in to bo njegova boleznin.

Ali bo kaj pomagalo seme premenjati? **)

Jez mislim njivo, na katero bom prihodnje leto korún sadil, pozno v jeseni preorati, mraz bo te živalice pomoril; letašnji korún pa s kakimi suknenimi cunjemi dobro odergniti, in potem v zračen kraj spraviti. P.

Govéd na vervi in k sebi pripetih ne pasti.

Že večkrat sim vidil pastirje, posebno pa pastarice; večidel po Gorenském, kakor tudi okoli Ljubljane, po enim, dvoje, troje ali pa še več govéd v sponah k sebi pripetih, krog mej ali pa po kolovozih, med njivami in družih ledinah pasti, in iz kakih bukvic brati, nogovice ali slamo plesti i. t. d. De to ni varno, naj vam bo nasledna žalostna zgodba v izgled:

V Polički ***) je 9. dan pretečeniga mesca neka pastarica pri 16 letih, akoravno jo je gospodar tega večkrat svaril, kravo na vervi, vedno k sebi pripeto, pasla, in med tem mnoge rokodela opravljala; krava, katero so obádi in brenceljní v hudi vročini pikali, se jim brani in enkrat naglo z glavo zmaha, in neskerbno, v delu zamišljeno pastarico na stran zasučé, kateri, ko bi trenil spodletí in na tla pade. Krava se tega splaši in z ubogo pastarico nazdol zleti, de je bilo joj! In pridna deklica je bila, predenj so jo bili plašni kravi oteli, grozno razbita in že mertva, iz vervi sneta.

Oroslov.

Bratje sv. Cirila in Metuda v naših šolah.

Ni Slovincam večí veselja, kakor vinograd, v katerim sladko vince raste. Tergatve se veseli dete mladó, v gorico leze rad dedek slab, pastir po zelenim logi — kopač po sončnih gomilah poje od ljube vinske terté, ki detcam sladkó grojzde da, možem pa dobro vino. In naj bode star ali mlad, vsak vince pije rad; naj bi ga le vselej po pameti!

Celi svet je vinograd božji, vsako ljudstvo je njegovo tersje, dober nauk je žlahtno vino za dušo, ki serce oveseli in ljudstvo osreči, ako se mu po pravi pameti daja. Vinograd se pozná po delavcih — ljudstvo pa po učiteljih, katerim je v skerb izročeno.

Nar imenitnejši keršanska učitelja Slovenskiga naroda bila sta slavna brata sv. Ciril in Metud, v Solunjah na Gerškém domá, katerih god devetiga Sušca obhajamo. Došlo je veliko keršanskih učiteljev iz Ogleja (Akvileje) in iz Gerškiga, tudi iz Salcburga v naše kraje, ki so vinograd Slovenski obdelovali; pa Slovinci so jih le po malim raznmeli, in keršanstvo je le po malim rastlo. V devetim veki (stoletji) pošlejo mogočni

*) Práv bi bilo, če bi učeni gospodje te merčese natanjko pregledali in nam po novicah povedali, če so res vzrok korúnove boleznin in kakó bi se dali pregnati.

**) Bolno seme z zdravim premenjati ne bo nikakor škodljivo.

***) Polička, česko mestice v Krudimski okolici.

Vredništvo.

knezi (firšti) Rastislav, Svatopolk in Kocelj v Carigrad (Konstantinopel) prosit cara Mihaela III., naj jim učiteljev pošle. „Naša zemlja — so djali — se je pokristjanila, pa učiteljev nimamo, ki bi nas vodili, učili in nam svete knjige (bukve) razlagali, kér mi ne razumemo ne gerškiga, ne latinskiga.“

Cesar posvé dva brata v Solunjah, Konstantina, katerimu je bilo slej imé Ciril dano in Metuda, po nju pošle, ter jima izporočilo Slovincov pové. Slavna brata se tukej v Slovenske dežele odpravita, učita Slovine, Bogá práv spoznati in njemu služiti, pa tudi pisati in brati. Tedaj so se Slovani veselili slišati veličanske dela božje v svojim jeziku. Keršansko božanstvo se je med Slovinci vtemelilo, tersje Slovensko, od dveh apostelskih bratov toliko čedno in modro obdelano, je jelo lepó rediti. Zató se po vsej pravici sv. Ciril in Metud slovita Slovincam aposteljna, in zaslužita, de nju posnemamo mi, ki obdelujemo v Slovenskih krajih vinograd Gospodov. Hvala Bogú, de imata še zdaj tudi v naših krajih lepo število hvalitih bratov, naslediteljev, ki v cerkvi kakor v šoli po nju slavnim izgledi Slovensko tersje obdelujejo. Mislim, de se spodobi in bo práv njih djanja v spomin vzeti, in našiga šolstva opomniti.

Učilnice ali šole so se po naših krajih práv za práv še le pred nekoliko trideset leti vnele. Kakor so radi otroci v šolo hodili, takó prehitro je starišam in otrokam veselje do šole vgasnilo, v katerih se je nauk le po nemško dajal. Nemškiga niso detca v šoli razumile, in niso domá povedati vedile, česar se v šoli učijo. Redek je bil, ki bi bil brati znal; bukve na kmetih vglédati, je bilo kaj posebniga. Ako je radoveden oče Evangelj v zajem dobil, in ga svojimu otroku, ki je že po dve ali tri leta v šolo hodil, k domu prinesel, naj bi družini svet pasjon (terpljenje Kristusovo) bral, ali keršanskiga nauka za velikonočno izpraševanje iz katekizma povedal, je šolar jokaje odgovoril: „Tega se v šoli ne učimo;“ in oče je vés nevoljin bukve otroku vzel rekoč: „Po kaj pa v šolo hodite!“ in je bukve kakimu hlapcu, ali pa rokodelu podál, ki se je od soseda slovenšine brati naučil. Taka se je godila po Štajarskim; in ni se čuditi, de so mógli stariše kakor otroke z beričam v šolo strašiti. Razen nekolikim učencam, ki so jih v višji šole po mestih dali, so šole ljudem malo zdale; ni bilo viditi molitevnih bukvic v cerkvi, ne koristnih knjig domá, slovensko so čerkali z nemškim pisam, kar pogosto sami niso brati mogli; in kader so šoli odrastli, niso nemšine, pa tudi slovenšine znali; zgubljeni so bili potroški, zgubljen mladosti zlati čas. Za se so prazno slamo mlatili, drugim pa prah na veter nosili.

(Dalje sledí.)

Za njé so černe bukve premalo.

Med tim, ko si na eni strani blagi starši vse perzadenejo, svoje ljube otročiče skerbno zrediti, se na drugi strani le preveč taciš staršev najde, kateri vso izrejo svojih otrók v némar pusté. Z zverimi se taki starši ne smejo permerjati, zakaj oné skoz in skoz za mlade skerbé. — Tukej mislim le tiste tukej v mestu, zlasti v predmestjih spomniti, kateri svoje otroke samé pušajo pohájkovati, in se po samótnih krajih potépati. So nekteri kraji, zlasti okoli gradú in na Golovcu, kjer ne bo lahko pošten človek mimo šel, de bi cel kúp taciš potepuhov ne najdel. Mladi smerkovci so z odrašenimi potepuhi namešani, in se od njih učé vsih hudobij in malopridnost, s kterimi v poznejših letih mir in srečo dobrih prebivavcov podkopujejo. Ni davno, ko sim šel na Golovcu mimo kolobara taciš tepcov; eden zmed njih je hotel pokazati, de se nobeniga nič ne bojí, in je tam v pričo začel gerdó preklinjati; — bil je še clo mlado fanté. Starši lep sad imate od njega perčakovati!